

Beleidsregels bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ De Fryske Marren

Inhoud:

Algemeen

Nieuw toetsingskader

- Artikel 1. Begripsbepaling
- Artikel 2. Schending van de inlichtingenplicht
- Artikel 3. Boete bij schending inlichtingenplicht
- Artikel 4. Benadelingsbedrag
- Artikel 5. Waarschuwing bij laag benadelingsbedrag
- Artikel 6. Maximale hoogte van de boete
- Artikel 7. Moment van uitvragen draagkracht gegevens
- Artikel 8. Kwijtschelding bestuurlijke boete
- Artikel 9. Intrekking beleidsregels
- Artikel 10. Inwerkingtreding
- Artikel 11. Citeertitel
- Artikelgewijze toelichting

Algemeen

De Participatiewet heeft een aantal verplichtingen verbonden aan het recht op bijstand. Eén van de verplichtingen is de inlichtingenplicht in artikel 17 lid 1 Participatiewet, artikel 13 lid 1 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en artikel 13 lid 1 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Indien de inlichtingenplicht geschonden wordt, is het college verplicht om een bestuurlijke boete te beoordelen op grond van artikel 18a Participatiewet, artikel 20a IOAW of artikel 20a IOAZ. Het oorspronkelijke uitgangspunt van de wetgever was dat fraude niet beloond mag worden en dat daarom de boete even hoog kon zijn als het benadelingsbedrag. Inmiddels is dit uitgangspunt genuanceerd door jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep. Bij beoordeling van de boete moet rekening worden gehouden met de evenredigheid, de omstandigheden van het geval en de mate van verwijtbaarheid. Daarnaast moet rekening worden gehouden met een acceptabele termijn waarbinnen de boete geïnd kan worden, rekening houdend met het beschikbare inkomen. Dit wordt de 'fictieve draagkracht' genoemd. Dit is om te voorkomen dat personen waaraan een boete is opgelegd in een uitzichtloze situatie belanden omdat zij de rest van hun leven de opgelegde boete moeten aflossen. Deze nieuwe kaders zijn van kracht per 1 januari 2017. In de wet wijziging sociale zekerheidswetten en de wijziging van het boetebesluit zijn deze uitgangspunten verder uitgewerkt. Op een aantal punten heeft het college discretionaire vrijheid. Dit wordt uitgewerkt in deze beleidsregels. De beleidsregels hebben betrekking op de Participatiewet, de IOAW en de IOAZ.

Nieuw toetsingskader

Het nieuwe toetsingskader is gebaseerd op de wettelijke uitgangspunten maar laat ook ruimte om hiervan af te wijken in het voordeel van belanghebbende) als de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Bij elke boetebeoordeling worden de evenredigheid, de omstandigheden van het geval en persoonlijke en financiële omstandigheden afgewogen om de hoogte van de boete en de maximale aflossingstermijn te beoordelen. Om de evenredigheid en alle andere omstandigheden waaronder de overtreding begaan is te kunnen beoordelen, kan de belanghebbende zowel in de 'zware' procedure (benadeling hoger dan € 340,00) als in de 'lichte procedure' (benadeling lager dan € 340,00) een schriftelijke zienswijze indienen. De maximale boete kan nooit hoger zijn dan de maximale boete die geldt voor strafrechtelijke boetes. Bij opzet is dat momenteel € 87.000,00 (met ingang van 1 januari 2020). In de overige gevallen (grove schuld, gemiddelde verwijtbaarheid en verminderde verwijtbaarheid) is dat respectievelijk € 8.700,00 € 5.800,- en 2.900,-. Daarnaast wordt beoordeeld of de fictieve draagkracht van belanghebbende aanleiding geeft om de boete verder te verlagen. Het inkomen boven de beslagvrije voet en het aanwezige vermogen is daarvoor bepalend. Bij opzet is de maximale ruimte in het inkomen de voor beslag vatbare ruimte keer 24 maanden, bij grove schuld is dat keer 18 maanden, bij gemiddelde verwijtbaarheid keer 12 maanden en bij verminderde verwijtbaarheid keer 6 maanden. De inkomensruimte kan worden verhoogd met eventueel aanwezig vermogen. Indien er geen sprake is van een benadelingsbedrag of een gering benadelingsbedrag van € 100,00 of lager, kan worden volstaan met een waarschuwing. Mits binnen 2 jaar voorafgaande aan de schending niet eerder een waarschuwing is gegeven.

Artikel 1. Begripsbepaling

- a. college: het college van burgemeester en wethouders van gemeente De Fryske Marren;
- b. IOAW: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
- c. IOAZ: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
- d. Wet SUWI; Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
- e. inlichtingenplicht: de verplichting genoemd in artikel 17 lid 1 Participatiewet, artikel 13 lid 1 IOAW en IOAZ en artikel 30c, tweede en derde lid van de Wet SUWI
- f. benadelingsbedrag: het bedrag aan uitkering dat als gevolg van het niet, niet behoorlijk of niet tijdig voldoen aan de inlichtingenplicht ten onrechte is ontvangen;
- g. boete: de bestuurlijke boete bedoeld in artikel 18a lid 1 Participatiewet en artikel 20a lid 2 IOAW en IOAZ;
- h. waarschuwing: de waarschuwing genoemd in artikel 18a lid 4 Participatiewet en artikel 20a lid 4 IOAW en IOAZ;
- i. recidiveboete: de bestuurlijke boete bij recidive binnen vijf jaar, zoals bedoeld in artikel 18a lid 5 Participatiewet en artikel 20a lid 5 IOAW en IOAZ.
- j. uitkering: de door het college verleende bijstand in het kader van de Participatiewet en de uitkering in het kader van de IOAW en IOAZ;
- k. beslagvrije voet: 95% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Artikel 2 Schending van de inlichtingenplicht

Aan de verplichting om 'onverwijld uit eigen beweging' mededeling te doen van alle feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht op bijstand als bedoeld in artikel 17 lid 1 Participatiewet is voldaan als belanghebbende dit binnen één week nadat het te melden feit kenbaar werd voor belanghebbende, heeft gemeld bij het college.

Artikel 3. Boete bij schending inlichtingenplicht

Indien er sprake is van een schending van de inlichtingenplicht wordt bij het vaststellen van de hoogte van de boete rekening gehouden met de evenredigheid conform artikel 5:46 lid 2 Awb, de fictieve draagkracht en overige individuele omstandigheden. Om de evenredigheid en alle andere omstandigheden te kunnen beoordelen, wordt belanghebbende niet alleen bij de zware procedure (benadeling hoger dan € 340,00) maar ook bij de lichte procedure (benadeling lager dan € 340,00) in de gelegenheid gesteld om zijn/haar zienswijze schriftelijk in te dienen. Alleen wanneer er een waarschuwing wordt opgelegd, hoeft belanghebbende niet in de gelegenheid te worden gesteld om zijn/haar zienswijze in te dienen.

Artikel 4. Benadelingsbedrag

1. Onder benadelingsbedrag wordt verstaan het bedrag dat belanghebbende door schending van de inlichtingenplicht over een bepaalde periode ten onrechte of teveel aan bijstand heeft ontvangen.
2. Het benadelingsbedrag is in de Participatiewet het netto bedrag dat teveel of ten onrechte is ontvangen. In de IOAW en IOAZ is dit het bruto bedrag dat teveel of ten onrechte is ontvangen.
3. Als een belanghebbende inkomsten heeft verzwegen, kan het college de inkomsten verrekenen. Ook wanneer er inkomsten zijn verrekend is er sprake van een benadelingsbedrag. Het bedrag dat wordt verrekend, kan als benadelingsbedrag aangemerkt worden voor het opleggen van de boete.

Artikel 5. Waarschuwing bij laag of geen benadelingsbedrag

1. Het college volstaat met een waarschuwing in plaats van het opleggen van een boete indien de schending van de inlichtingenplicht niet heeft geleid tot een benadelingsbedrag dat hoger is dan € 100,00 en het college belanghebbende in de periode van twee jaar voorafgaand aan het begin van de overtreding niet eerder een waarschuwing heeft gegeven of een boete heeft opgelegd.
2. Het college volstaat met een waarschuwing in plaats van het opleggen van een boete indien de inlichtingenplicht is geschonden maar een belanghebbende binnen een redelijke termijn van 60 dagen alsnog uit eigen beweging de inlichtingen verstrekt.

Artikel 6. Maximale hoogte van de boete

1. Op grond van artikel 18a lid 1 Participatiewet, in samenhang met artikel 2 lid 7 boetebesluit sociale zekerheidswetten geldt er vanaf 1 januari 2017 een maximumgrens voor de hoogte van de bestuurlijke boete.

De hoogte van die maximumgrens is afhankelijk van de hoogte van het benadelingsbedrag. Als het benadelingsbedrag lager is dan € 11.600,- geldt namelijk een ander regime dan in gevallen waarin het benadelingsbedrag hoger is dan € 11.600,-. Eén en ander is hieronder schematisch uitgewerkt.

Het benadelingsbedrag is lager dan € 11.600,-	Maximale boete
Categorie verwijtbaarheid	
Opzet	100% van benadelingsbedrag
Grove schuld	75% van benadelingsbedrag
Normale verwijtbaarheid	50% van benadelingsbedrag
Verminderde verwijtbaarheid	25% van benadelingsbedrag

Het benadelingsbedrag is hoger dan € 11.600,-	Maximale hoogte van de boete
Categorie verwijtbaarheid	
Opzet	€ 8.700,-
Grove schuld	€ 8.700,-
Normale verwijtbaarheid	€ 5.800,-
Verminderde verwijtbaarheid	€ 2.900,-

2. In geval van recidive wordt de boete beoordeeld conform artikel 18a lid 5 Participatiewet, artikel 20a lid 5 IOAW of artikel 20a lid 5 IOAZ.

Artikel 7. Moment van uitvragen draagkracht gegevens

De gegevens die noodzakelijk zijn om de draagkracht vast te stellen in verband met het beoordelen van de hoogte van de boete worden opgevraagd bij het voornemen tot opleggen van de boete. Wanneer de belanghebbende deze gegevens niet of niet volledig verstrekt wordt er met deze gegevens geen rekening gehouden bij het vaststellen van de hoogte van de boete.

Artikel 8. Kwijtschelding bestuurlijke boete

Het college is bevoegd om de boete geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden bij medewerking aan een schuldregeling (artikel 18a lid 13 Participatiewet). Het college maakt gebruik van deze bevoegdheid indien belanghebbende volledig meewerkt aan een schuldenregeling en deze succesvol heeft afgerond.

Daarnaast aan de volgende cumulatieve voorwaarden worden voldaan:

1. Ten aanzien van de overtreding waarvoor de bestuurlijke boete is opgelegd is geen sprake van opzet of grove schuld.
2. Binnen een jaar nadat de bestuurlijke boete is opgelegd is niet nogmaals een overtreding wegens eenzelfde gedraging is begaan.
3. Het college kan niet ambtshalve overgaan tot kwijtschelding van de bestuurlijke boete. Dit zal dus altijd op verzoek van belanghebbende moet gebeuren.

Artikel 9. Intrekken beleidsregels

De volgende beleidsregels worden ingetrokken met de inwerkingtreding: Beleidsregels bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ De Fryske Marren 1 januari 2018.

Artikel 10. Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking met ingang van de dag na de datum van bekendmaking.

Artikel 11. Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ De Fryske Marren.

*Aldus vastgesteld d.d. 26 augustus 2021
Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren,
gemeentesecretaris, burgemeester,*

Ditta Cazemier Fred Veenstra

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsbepaling

Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt, hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, IOAW, IOAZ, de Awb en de wet wijziging sociale zekerheidswetten.

Artikel 2. Schending van de inlichtingenplicht

In artikel 17 lid 1 Participatiewet is opgenomen dat belanghebbende onverwijld en uit eigen beweging alle inlichtingen moet verstrekken die van invloed kunnen zijn op het recht en de hoogte van de uitkering. Het college verstaat onder 'onverwijld uit eigen beweging', dat belanghebbende de bedoelde inlichtingen in ieder geval meldt binnen één week nadat het te melden feit kenbaar werd voor belanghebbende. De inlichtingen worden doorgegeven op een wijzigingsformulier, dan wel op een andere verifieerbare wijze.

Artikel 3. Boete bij schending inlichtingenplicht

Uitgangspunt is dat er alleen sprake kan zijn van een boetewaardige gedraging als geconstateerd is dat de inlichtingenplicht is geschonden. Beoordeling van de hoogte van de boete gebeurt altijd met inachtneming van evenredigheid conform artikel 5:46 lid 2 Awb. Daarnaast wordt de fictieve draagkracht in acht genomen en worden alle individuele omstandigheden afgewogen om te beoordelen of er reden is de boete verder te matigen. De individuele situatie van belanghebbende kan altijd tot een andere beoordeling in het voordeel van belanghebbende leiden.

Artikel 4. Benadelingsbedrag

1. Het benadelingsbedrag is de basis voor het opleggen van de bestuurlijke boete. Dit bedrag dient in beginsel gebaseerd te worden op het bedrag dat wegens de schending van de inlichtingenplicht is teruggevorderd of zou kunnen worden teruggevorderd. Dit neemt niet weg dat er onder omstandigheden aanleiding kan zijn om het benadelingsbedrag op een ander bedrag vast te stellen.
2. Het benadelingsbedrag is in de Participatiewet het netto bedrag dat teveel of ten onrechte is ontvangen. In de IOAW en de IOAZ is dat het bruto bedrag dat teveel of ten onrechte is ontvangen.
3. Er is een aantal situaties denkbaar waarin het recht op bijstand niet wordt herzien of ingetrokken wegens een schending van de inlichtingenplicht. Dit speelt bijvoorbeeld bij de inkomstenverrekening bij verzwegen inkomsten. Verdedigbaar is dat een belanghebbende op enig moment over te veel middelen heeft beschikt en er daarom sprake is van een benadelingsbedrag. Het benadelingsbedrag is het bedrag dat ten onrechte niet in mindering is gebracht op de uitkering.

Artikel 5. Waarschuwing

1. Op grond van artikel 18a lid 4 Participatiewet en artikel 2aa Boetebesluit sociale zekerheidswetten kan het college afzien van het opleggen van een bestuurlijke boete en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing indien het benadelingsbedrag niet hoger is dan € 150,00. Hier heeft het college beleidsvrijheid. Er wordt voor gekozen om te volstaan met het opleggen van een waarschuwing indien het benadelingsbedrag niet hoger is dan € 100,00. Daarnaast moet voor het volstaan van het geven van een waarschuwing aan onderstaande 3 criteria zijn voldaan:
  1. Er is sprake van een schending van de inlichtingenplicht;
  2. Binnen 2 Op jaar voorafgaand aan de schending is niet eerder een waarschuwing gegeven;
  3. Het gemeentelijke beleid staat niet in de weg aan het geven van een schriftelijke waarschuwing;
  2. Op grond van artikel 18a lid 3 Participatiewet en artikel 2aa Boetebesluit sociale zekerheidswetten kan het college afzien van het opleggen van een bestuurlijke boete en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing indien belanghebbend een zelfmelder is. Hiervan is sprake indien belanghebbende onjuiste, onvolledige of geen inlichtingen heeft verstrekt, maar binnen een redelijke termijn van 60 dagen alsnog uit eigen beweging de inlichtingen verstrekt. De belanghebbende is dan een zogenaamde zelfmelder. De termijn van 60 dagen begint te lopen vanaf de datum waarop de inlichtingen moesten worden verstrekt.

Let op: er is geen sprake van een zelfmelder als het college de overtreding al had geconstateerd of een belanghebbende inlichtingen heeft verstrekt in het kader van toezicht op naleving van de inlichtingenplicht.

Artikel 6. Hoogte boete bij benadeling

1. Het nieuwe toetsingskader is gebaseerd op de wettelijke uitgangspunten, maar laat ook ruimte om hiervan af te wijken in het voordeel van belanghebbende als de omstandigheden daar aanlei-

ding voor geven. Bij elke boetebeoordeling worden de evenredigheid, de omstandigheden van het geval en persoonlijk en financiële omstandigheden afgewogen om de hoogte van de boete te beoordelen.

De maximale boete kan nooit hoger zijn dan de maximale boete die geldt voor strafrechtelijke boetes. Bij opzet is dat momenteel (met ingang van 1 januari 2020) € 87.000,00.

Bij een benadelingsbedrag hoger dan € 11.600,- gelden maximale bedragen voor grove schuld € 8.700,- voor normale verwijtbaarheid € 5.800,- en voor verminderde verwijtbaarheid € 2.900,-.

Daarnaast wordt de hoogte van de boete berekend door toepassing van de fictieve draagkracht (het inkomen en/of vermogen). Dit gebeurt middels een rekenformule. Het inkomen boven de beslagvrije voet is daarvoor bepalend waarbij de beslagvrije voet wordt gesteld op 95% van de toepasselijke bijstandsnorm. Bij opzet is de maximale ruimte in het inkomen de voor beslag vatbare ruimte keer 24 maanden, bij grove schuld is dat keer 18 maanden, bij gemiddelde verwijtbaarheid keer 12 maanden en bij verminderde verwijtbaarheid keer 6 maanden. Voor aflossing van de boete wordt rekening gehouden met het inkomen van belanghebbende ten tijde van het te nemen boetebesluit. Hetzelfde geldt voor eventueel aanwezig vermogen, met inbegrip van het vermogen beneden de vrijlatingsgrens. Het aanwezige vermogen dient dus volledig te worden meegenomen bij het bepalen van de hoogte van de boete.

2. Bij recidive wordt dezelfde toets aan evenredigheid en fictieve draagkracht gehanteerd. Het uitgangspunt is dan echter 150% van het benadelingsbedrag. Opzet 100% van 150% - Grove schuld 75% van 150% - Gemiddeld verwijtbaar 50% van 150% - Verminderd verwijtbaar 25% van 150%.

Artikel 7. Moment van uitvragen draagkracht gegevens

De gegevens die van belang zijn om de draagkracht vast te stellen, worden tegelijkertijd uitgevraagd met de vooraankondiging opleggen boete. De gegevens zijn noodzakelijk om de hoogte van de boete te kunnen beoordelen. Indien belanghebbende deze gegevens niet verstrekt wordt er met deze componenten geen rekening gehouden bij het vaststellen van de hoogte van de boete, of het innen van de boete. Dit kan nadelig zijn voor belanghebbende.

Artikel 8. Kwijtschelding bestuurlijke boete

Het betreft een bevoegdheid en geen verplichting. Kwijtschelding van de boete bij medewerking aan een schuldenregeling kan alleen worden toegepast als aan alle voorwaarden wordt voldaan. Andere redenen zijn wettelijk niet toegestaan. Bij de tweede voorwaarde dient aanvullend opgemerkt te worden dat de bestuurlijke boete niet eerder dan 1 jaar na het besluit waarin de boete is opgelegd, kan worden kwijtgescholden (tenzij deze kwijtschelding is verleend onder opschortende voorwaarden). Daarnaast moet belanghebbende zelf verzoeken om de kwijtschelding. Het college is niet bevoegd om dit ambtshalve te doen. Indien niet aan alle voorwaarden is voldaan, kan de bestuurlijke boete niet geheel of gedeeltelijk worden kwijtgescholden. Het college maakt gebruik van deze bevoegdheid indien belanghebbende volledig meewerkt aan een schuldenregeling en deze succesvol heeft afgerond. Finale kwijting (van een restant) van een bestuurlijke boete zoals in artikel 18a lid 13 Participatiewet kan alleen worden verleend onder opschortende voorwaarden zodat recht wordt gedaan aan artikel 18a lid 14 Participatiewet. De opschortende voorwaarden dienen expliciet aan belanghebbende te worden meegedeeld in een besluit. Als belanghebbende de voorwaarden niet nakomt, is het college verplicht het besluit tot kwijtschelding van de bestuurlijke boete te herzien of in te trekken (artikel 18a lid 14 Participatiewet).

Artikel 9. Intrekken beleidsregels

De beleidsregels bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ De Friese Meren worden ingetrokken met ingang van de dag na bekendmaking van deze gewijzigde beleidsregels.

Artikel 10. Inwerkingtreding nieuwe beleidsregels

Deze beleidsregels treden in werking met ingang van de dag na bekendmaking onder gelijktijdige intrekking van de beleidsregels bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ De Fryske Marren vastgesteld op 1 januari 2018.

Artikel 11. Citeertitel

Deze beleidsregels kunnen worden aangehaald als 'Beleidsregels bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ De Fryske Marren'.